

de la seua mort el 1490.

La novel·la va tindre un èxit immediat i set anys després ja eixia una segona edició, ara des de Barcelona. Ràpidament va ser traduïda al castellà, a l'italià i al francès. El mateix Cervantes la va llegir i la menciona expressament en El Quijote: "por su estilo éste es el mejor libro del mundo Aquí comen los caballeros y duermen, y mueren en sus camas y hacen testamento antes de su muerte con otras cosas de que todos los demás libros deste género carecen"... "llevadle a casa y leedle y vereis que es verdad cuanto dél os he dicho."

I tenia raó Don Miguel quan ho deia perquè el Tirant, tot i ser un llibre de cavalleries, és una novel·la amb personatges que moltes vegades s'inspiren en persones que van viure en la realitat i que actuen en llocs reals, però sobretot que senten i s'expressen com persones reals. Tirant s'enamora de la princesa Carmesina no per la seua bondat o innocència sino d'una manera prou més humana i carnal: "...contemplant la gran bellesa de Carmesina. E per la gran calor que feia, ..., estava mig descordada mostrant en los pits dues pomes de paradís que crestallines parien, les quals donaren entrada als ulls de Tirant que d'allí avant no trobaren la porta per on eixir." I la princesa Carme-

sina quant Tirant ix per anar a la batalla li dona com a penyora del seu amor una camisa que ella mateixa havia dut damunt de la seua carn.

Aquestos dos personatges junt amb la donzella Plaerdemavida, la Viuda Reposada, Diafebus, Estefania i tants altres fan del Tirant una novel·la deliciosament humana.

Tanmateix, les accions de batalla de la novel·la, en les quals Tirant derrota els turcs una i altra vegada, són més un desig que una realitat. Quan Martorell va escriure el Tirant Constantinoble havia caigut ja en poder dels turcs que dominaven tot el Mediterrani i en l'Occident cristià estava molt viva encara la nostàlgia de l'Imperi Grec.

La fama de la novel·la ha perdurat fins a l'actualitat i se n'han fet nombroses reedicions i estudis gairebé tots a Barcelona, també a Madrid i Nova York (casualment cap a València) posant de relleu la importància que dins de la literatura catalana va tindre i té aquesta singular novel·la, equiparable, salvant les diferències, a la importància del Quijote dins de la castellana.

Però, és clar, de literatura espanyola no n'hi ha més que una i no és la que cultivava Joanot